

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK ÉS
ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA.

SZERKESZTŐ:

BEDŐ ALBERT.

FŐMUNKATÁRSÁK:

DIVALD ADOLF ÉS WAGNER KÁROLY.

TIZENNEGYEDIK ÉVFOLYAM.

I—XII. FÜZET.

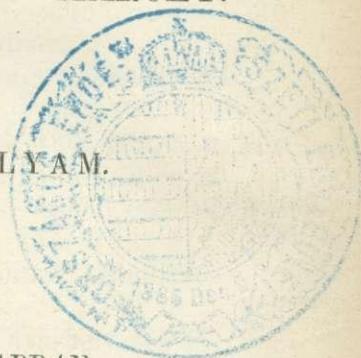
1875.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN.

Ára egy évre, azok számára, kik az Orsz. Erdészeti-Egyesületnek nem tagjai, 8 frt ;
azok számára, kik az egyesületnek tagjai az évi 5 frt alapítványi kamat vagy
évdíj beküldése mellett 3 frt.

BUDAPESTEN, 1875.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMNYOMDÁBÓL.

Az „Erd. Lapok“ 1875. évfolyamának tartalma.

	Oldal.
Erdészetünk érdekeinek megóvása. Irta: <i>Bedő Albert</i>	1
A francia és német tölgydonga üzletállása és jelen termelése a magyar birodalomban. Irta: <i>Pokupcsics Gyula</i>	6
A tengeri-fenyőről. Irta: <i>Illés Nándor</i>	14
Egy új szerkezetű távmérő. <i>Belházy Emil</i> m. kir. erdőrendezőtől	16, 62, 106, 173, 221, 282, 334
Adalék a betüző-szű (<i>Bostrichus typographus</i>) életmódjához <i>Fischbach Károly</i> , fh. hohenzolleri főerdőtanácsos után közli: <i>Fe.</i>	23
A növénytan terminológiája érdekében. Irta: <i>Dr. Borbás Vincze</i>	29, 89, 138
Változások a közalapítványi erdészeti szolgálatnál. Közli: <i>X+Y</i>	38
Hordódonga kivitele <i>Trieszt</i> ből és bevitele oda az 1874-ik évben	40
A fapiacról. Közli: <i>Bedő Albert</i>	41, 94, 146, 200, 245, 301, 363, 415, 484, 534, 590, 649
Fűrészüzleti adatok. Közli: (<i>B.</i>)	44
A fák legalyazása. Közli: <i>Buchmayer Ágoston</i>	45
A műegyetemi hallgatók száma. Szolgálati változások az erdészet körében. Új szaklap. Külön díjszabás vasuti fa-szállításra. 45—	46
Tudósítás az „Országos Erdészeti-Egyesület“ tagjaihoz.	46
Előfizetési felhívás az „Erdészeti Lapok“ 1875 évi vagy tizennegyedik évfolyamára	47
Szerkesztői üzenetek	48, 152, 204, 250, 306, 420, 488, 536, 654
Közlemények a magyarországi főfánemek tenyészeti határaitól és az erdőmivélés köréből. Irta: <i>Fekete Lajos</i> , erdőakadémiai tanár	49, 115, 192, 213, 259
Miként gondolkoznak némelyek az erdőadó tényezőinek számbavételéről Közli: <i>Bedő Albert</i>	68
A Székelyföldi erdőkről. Irta: <i>Dániel Gábor</i> Udvarhelyszék főkirálybírája	72
Az erdőadó ügye a törvényhozás előtt.	81
Az 1874-ik évi vadászidény a gödöllői udvari vadász-területeken Közli: <i>Kallina Károly</i> m. k. erdőmester	87
<i>Lónyay Menyhért</i> gróf erdőtörvényt kért. Változások az erdészeti szolgálat körében. Hány szem makk van egy mérőben?	96
Az erdészet, mint az internationalis statistika tárgya. Irta: <i>Bedő Albert</i> , m. kir. főerdőmester	97, 153
<i>Poroszhon</i> állami erdészetének szervezete. Közli: <i>Matuskovits Béla</i>	128,
A máramaros-szigeti kincstári erdőkben foganatosított szűrtási munkák. Közli: <i>H. J.</i>	147

Szabályrendelet a Bács-Bodrogmegye területén lévő erdőkből elor- zott fa eladásának meggátlása iránt	149
A tengeri fenyő (pinus pinaster) (Ait.) acclimatisatiójához. Közli: Fe.	150
A határőrvidéki beruházási bizottság üléseiről	151
Brusek Henrik erdőmester és az Országos Erdészeti-Egyesület ala- pító tagja meghalt. Tudósítás az Országos Erdészeti-Egyesület t. tagjaihoz	151—152
Becslés dongára. Irta: Illés Nándor, erdőmester	162, 311
A méter-mértéknek az erdőgazdaság körében való mikénti alkal- mazásáról	183, 229
Rügy és bimbó. Illés Nándortól	199
Tutajozási örömek és utonálló fosztogatók (B.)	201
A sokat ócsárolt magyar épületfa mint különösen tartós fa a külföld- ről ismét visszavásároltatik. (B.)	202
A képviselőház bizottságának véleménye a naszód-vidéki erdők el- adásáról. Az erdészeti-előadások hallgatóinak száma a József- műegyetemen. Az erdészeti államvizsgálatok ügye újabb szabá- lyozást nyer. Az amerikai nemzetközi kiállítás. Változások az erdészeti szolgálat körében	203—204
Adjuk el az államerdőket is. Irta: Wagner Károly, m. kir. fő- erdőtanácsos	205
A fák műszaki tulajdonságairól. Közli: Hoffmann Sándor	235, 320, 375, 459
Hogy lehet a diót (Juglans regia) leggyorsabban csiráztatni. Irta : Sugatagi	248
Felhívás az Országos Erdészeti-Egyesület t. tagjaihoz	249
Az angol-magyarbank faüzletei. A nemzetközi statistikai congressus. A mária-brunni erdészeti-tanintézet. Katonailag szervezendő erdőtisztviség	249—250
Változások az erdészeti szolgálat körében	250, 306, 536, 653
A vágások sorrendjének megállapítása és az ezzel járó erdőterületi beosztások. Irta: Pausinger József, m. kir. központi erdő- rendező	251
Kivonat a földadó (kataster) szabályozásáról szóló 1875. évi VIII. törvényzikkből	272
A magyar államerdők 1875. évi költségvetése	280
Választott bírósági tévedések. Közli: Bedő Albert	297
A polgárosított varasd-szt.-györgyi és varasd-kőrösi volt határőr- ezredek területén fekvő, s eddig adómentes erdők ideiglenes megadóztatásáról szóló 1875. évi XXX. törvényzikk	300
A rügy és bimbóhoz. Közli, Borbás Vincze	304
A neubergi legmagasb udvari vadászatok siketfajdra	305
Előfizetés	306

Az államerdők eladásának kérdéséhez. Irta: Ar dai	307
Tutajozás az Ung vizének alsó részén, s a Laborecz, Latorcza és Bodrogh vizeken. Közli: Ruttner Antal, m. k. erdőmester	332
Tanulságok a cseh erdőkben a betűsző-szű ellen viselt háborúból. Közli: Fe.	348
A vadászatnak és vadászatra használható fegyvereknek megadóztatásáról szóló 1875. évi XXI. törvényzikk	350
Meghívó az „Orsz. Erd.-Egyesület“ f. é. (1875.) közgyűlésére .	358, 403
A m. k. közalapítv. erdőbirtokok jövedelmezése (B. K.)	361
Tudósítás az „Orsz. Erdészeti-Egyesület“ t. tagjaihoz .	362, 418, 533
Felhívás	366
A faanyagok vasuti-szállítási díjainak mérséklése ügyében. Egyleti előterjesztés a közlekedési ministeriumhoz	367
Adatok a fa impregnatióról s a fának kiszáritásáról. Irta: R a p p e n s b e r g e r Márton, m. k. erdész	369, 524, 573
Egy eszme a kísérleti állomások ügyében. Közli: F e k e t e	384
Az élesmosó fenyér. (Andropogon gryllus L.) Illés Nándortól .	386
Erdészeti állapotok európai Törökországban. Báró B e r g Vilmos erdőigazgató után közli: Fe.	390
Adatok az „Erdészeti műszótárhoz.“ Közli: U j l a k i István, közbirt. erdész	406
Pénzügyministeri körrendelet az erdészeti tisztviselők utazási költségei ügyében	414
Értesítés a folyó 1875-ik évben tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában	419
Az erdészet nemzetközi ügyei	420
A talajlazítás befolyása a fanövekvésre	420
Keglevich Béla gróf, mint az „Országos Erdészeti Egyesület“ volt elnöke. (B.)	421
A selmeczi m. k. bányá- és erdőakadémia vizsgarendszeréről és az ezen teendő módosításokról. Közlik: S o l t z Gyula és H e r r m a n n Emil akadémiai tanárok	424
A selmeczi erdőakademián követett tanrendszer megváltoztatásának kérdéséhez (Közgyűlési tárgyalás)	438
A közmunka és közlekedési m. kir. ministerium válasza a faanyagok vasuti szállítási díjainak mérséklése ügyében tett egyleti előterjesztésre	458
Vidéki szó az államerdők eladásának kérdéséhez. Kozinsky főerdésztől	472
Az Országos Erdészeti Egyesület 1875-ik évi közgyűlésének lefolyásáról	474
Azt hallottuk hogy igaz, de nem akarjuk hinni	487
Az államerdők 1876. évi költségvetése. Változások az erdészeti szolgálat körében. Erdészeti Zsebnaptár 1876-ra	488

Statistikai jegyzetek a magyar birodalmi erdőkről 1875-ből. Feljegyzette: <i>Bedő Albert</i>	489
Az államerdők 1876. évi költségvetésének indokolása	495
A pilis-maróthi alapítványi uradalom erdőgazdaságának leírása. Irta: ifj. <i>Hoffmann Sándor</i>	514
Az államerdők ez idő szerint nem adatnak el	523
A vasuti szállítási díjak szabályozása. Közli: (<i>B.</i>)	529
A jelenlegi m. kir. jószágigazgatóságok fenntartatnak	531
A folyó évi felsőbb erdészeti államvizsga	532
Uj könyvek	533
Ragadozó vadaink bátrabbadnak	536
Az orsz. erdészeti egyesület előterjesztése az országgyűlés képviselőházához az erdőtörvény ügyében	537
A francia donga és bodnárfa üzletmozgalmáról. Irta: <i>Pokupsics Gyula</i>	538
Azt hallottuk, hogy igaz, de mi sem akarjuk hinni. Ajánlva a t. orsz. képviselő uraknak. Irta: <i>N. Zs.</i>	557
A württembergi államerdők költségvetése. Közli: <i>Bedő Albert</i>	560
Az erdőrendezési újabb tankönyvek ismertetése. Irta: <i>Belházy Emil</i> , m. kir. erdőrendező	565, 599
A magyar államerdők kezelésénél alkalmazott tisztii személyzet jelenlegi létszáma (<i>B.</i>)	581
Erdeink kakuk-féle lakói és azok erdészeti jelentősége. Irta: <i>Kriesch János</i> , műegyetemi tanár	582
A határörvidéki beruházási alap	593
Viziló vadászat Közép-Áfrikában	594
Uj magyar szakkönyv	596
Előfizetési felhívás	596, 654
Az erdőörököt terhelő vadászati-jegy ügyében	597
A jegenyefenyő és a nyárfa vegyi szerkezetéről. Közli: <i>Székely Mihály</i>	620
Tapasztalatok a schweiczi erdőgazdaság köréből. Irta: <i>Nagy Gyula</i>	623
Tudósítás az Orsz. Erd.-Egyesület t. tagjaihoz és a t. olvasókhoz	634
Nagybánya égaly-viszonyai az 1875-ik évben. Közli: <i>Mikó Béla</i> , m. kir. vegyelemző	635
Erdészeti segédtablák méter-mértékre	640
Egyesületi közlemények	641
Az 1875-iki szarvas-idény a gödöllői kir. uradalmi erdőségekben. Közli: <i>Kallina Károly</i> , m. kir. erdőmester	647
A vágást-foglaló gyomcserjék terjedése. Irta: <i>Matuskovits Béla</i>	653
A selmeczi erdőakadémia hallgatóinak száma	653
Vasuti díjmérséklés szállítandó faanyagokra	654

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Tizennegyedik évfolyam.

I. füzet.

Január 1875.

Előfizetési díj egy évre : azok számára kik az „Országos Erdészeti-Egyesületnek“ nem tagjai 8 frt; tagok számára az évi 5 frt alapítványi kamat, vagy évdíj beküldése mellett csak 3 frt.

*Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapestén, a várban, Disz-tér 12. sz. a. I. em.
A lap irányával megegyező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.*

Erdészetünk érdekeinek megóvása.

(Az új év alkalmából.)

Hazánk erdészeti érdekeinek megóvása s a törekvés arra, hogy erdőgazdaságunk kezelése egészséges alapon történjék, és üdvös fejlődése biztositassék : közös feladata ugy erdő birtokosainknak, mint az ezek szolgálatában álló erdőtiszteknek. Közös feladata az mindnyájunknak kiket hivatásunk a közgazdaság és az őstermelés ezen ágának mivélésére utalt, mindenikünknek kik az egyesülés útján való erőteljesebb működés és biztosabb haladás eszközlése céljából az „Országos Erdészeti-Egyesület“ körébe való csoportosulás által igyekezzünk az erdészet ügyének szolgálni.

De kértheti talán valaki, hogy miért is kívánunk mi az erdészet érdekeinek megóvásáról szólani itt, midőn tudjuk azt, hogy az e részben előttünk álló feladat fontosságát valamenyien ismerjük.

Vajha az idők folyamában felszínre került és kerülő események, s a közügyeink terén tapasztalható azon sajnos jelen-

ség, mely csupán a má-val gondolók és holnappal nem törődők érdekeinek szolgál, azt szükségessé ne tennék!

Nem egy lustrum telt el azóta, hogy szolgálatunkat, s bátran mondhatjuk minden időnket, erdészeti ügyünknek szenteljük, de azt is bátran merjük mondani, hogy erdészeti érdekeink megóvására égetőbb szükség, buzgóbb igyekezet és kitaróbb szolgálat aligha volt valaha szükségesebb mint most.

Hazánk, egy nyomasztó pénzügyi helyzet sulya alatt, a válság napjai közt a lét és nem lét feltételeivel küzd, még pedig oly áramlat következményeinek terheivel, melyeket nagy részben saját fiai hibáinak kénytelen tulajdonítani.

A jóra fordulás reménye kedvezőbb jövővel kecsegtet ugyan, de addig, míg ez megjön, az uralkadó válságos idők nyomása alatt élünk; ezeknek pedig, természetében rejlik a már alkotott jó intézmények egyrészét magukkal ragadni, vagy azokat a pangás mezejére lökni.

Ily körülményekkel szemben tehát és nálunk, hol erdőgazdaságunk helyes kezelésének és üdvös fejlődésének egyik legnagyobb baja épen az, hogy majdnem mindenki született erdőgazdának tartja magát a nélkül, hogy csak tiszta fogalmakkal is bírna az erdőgazdaság természetéről, s hol a szakképzettséget hivalgó kontárok száma sem csekély, nem lehet, feleslegesnek ismernünk hangsúlyozni azt, hogy erdészetünk érdekeinek megóvása ugy az erdőbirtokosoktól, mint az erdőtisztektől jelen viszonyaink között és szemben hivatlan védnökeinkkel a legéberebb figyelmet, és a leglelkiismeretesebb szolgálatot igényli.

Magyarország közéletének és közgazdaságának a legközelebbi jövőben oly lényeges átalakuláson kell átmenni, mely nemzetünk fennmaradásának és hazánk felvirágzásának alapját kell, hogy képezze.

Közgazdasági életünk ezen nevezetes forduló pontján tul a magyar földmivelés és ipar karöltött gyors fejlődését kell

várnunk és meg is érjük azt, ha törvényhozásunk követni fogja azon utat, melyet hazánk s egyáltalában a hasonló országok fejlődhetésének alapfeltételéül, illetőleg a belföldi termelés védelméül vámügyi tekintetben, ugy a tudomány, mint a természet törvényei előírnak.

Életerős fejlődésre képes közgazdasági életünk átalakulásának közepette, erdőgazdaságunknak is nevezetes fordulaton kell átmenni, s magát kétségen kívül a mezőgazdaság és ipar termelési igényeihez kell alkalmazni.

Ez időpont küszöbön áll, s ugy ezért valamint azért is, mert az erdőgazdaság terén elkövetett cselekmények messze időre kihatók, mulhatlanul szükséges az, miszerint erdeink érdekeinek megóvására vállvetve közreműködünk, hogy ne halaszszuk azon tanulmányok megtételét, melyek segélyével képesek vagyunk erdőgazdaságunkat czélszerűen és az adott viszonyok előnyös kiaknázásával vezetni. Szükséges, hogy erdőtörvényünk mielőbbi létrejöttét minden kitelhető módon és minden rendelkezésünkre álló eszközzel elősegítsük, s erre ugy a köz- mint a magánélet terén törekedjünk. Szükséges, hogy erdeinknek idegen szolgalmaktól való megszabadítása végett az urbéri rendezés kérdésének megoldását, ott a hol az fájdalom, még nem történt meg, lehető gyorsan eszközöljük, mert addig mig ez a kérdés nincs megoldva az okszerű gazdálkodás lépten nyomon akadályra talál és lehetetlenné lesz. Szükséges, hogy erdőbitokosaink erdeik javára és érdekeik megóvására értelmes és buzgó, s őket feltétlen hűségü odaadással szolgáló szakértő tisztviselőket, az eddiginél nagyobb mértékben alkalmazni ne késsenek, s hogy ezeket a várt és teljesített munkával arányban jutalmazzák; hogy ugy maguk, mint ezen tisztviselőik az országos földadó bekövetkezendő új megállapításánál gondosan vigyázzanak arra, miszerint erdeinkre csak azon adóösszeg vetessék, mely azokat méltán megterhelheti, s melyet azok veszély nélkül elviselni képesek.

Szükséges, hogy erdőbirtokosaink az erdő valódi jövedelmének ismerhetése végett erdészeti bevételeiket és kiadásait külön számoltassák el; hogy az erdőt ne tekintsék birtokuk oly pusztá járulékának, melynek csak fáját kell koronként letarolni, s aztán azt a gondviselés és a legelőmarha pusztá kegyelmére bizni; szükséges pedig ez azért, mert csak azt tudja az ember érdeme szerint becsülni, mit a maga teljeségében ismer, mert csak az igazán gondos kezelés óv minket attól meg, hogy fogyatkozó tölgyeseink egészen ki ne pusztuljanak, s hogy erdőtenyésztésre alkalmas hegyi talajunk további jelentékeny része sivár kőomlataggá ne váljék, s mert a birtokos áldozatkészsége és erdőtisztjeinek kitartó szorgalma tehetik azt, hogy feltétlen erdőtalajunknak a korábbi gondatlan kezelés miatt már megromlott része, minőkben a Vág, Garam, Tisza és Maros-menti, a nográdmegyei és mátrahegységi kopár hegyoldalak szomorító mértékben bővelkednek, az erdőmivelés számára s közvagyonunk gyarapítására ismét visszahódítottassék.

Szükséges, hogy az erdészeti ismeretek terjesztésére valamennyien közreműködjunk, s hogy ezt az elmélet terén irodalmunk fejlesztése és szakkönyveink terjesztése által, a gyakorlati életben pedig gazdálkodásunk üdvös példái útján eszközöljük.

Szükséges, hogy szakunk szolgálatának értelmes fiatal erőket nyerjünk meg, kik azt annak idején előbbre vinni képesek legyenek, s hogy e célból a közép iskolákat végzett ifjainknak kitünőbbjei is szenteljék életüket erdészetünk szolgálatára, mert elmúlt már az idő, midőn hazánkban az erdőknek csak tompa ész és éles fejsze kellett.

Szükséges, hogy korosabb és tapasztalatokban bővelkedő szaktársaink szintén lelkiismeretes figyelemmel legyenek alkalmas utódok képzésére, s hogy a tudnivágyó, szorgalmas és

munkás fiatal embert ne riasszák vissza a cselekvés terétől, sőt inkább annak elfoglalására ösztönözzék, s őket a szaktársi szeretet őszinte tanácsaival oktassák, hazánk nemzetünk és szakunk érdekében, — és hogy azokat is kik a mindennapi kötelesség szolgálai teljesítésén felül emelkedni nem tudnak vagy nem akarnak, ne sajnálják a biztató bátorítás és baráti serkentés szavaival felébreszteni, s bennök a haladás utáni vágyat felkelteni.

Végezetre pedig mindazokon kívül, miket már elmondtunk, azt kell kívánnunk és tanácsolnunk, hogy erdőbirtokosaink sohase tekintsék az erdőt a felmerülő pénzügyi nehézségek közt oly egyedüli segélyforrásnak, melynek a tartós termelés alapjául szolgáló tőkéjét is igénybe lehet venni, sohase higgyenek azon önámító biztatásnak, mely az erdő-tőke megtámadására ama csalékony phrasissal vezeti, hogy majd később megtakarítják a felhasznált tömeget. Ne higgyenek annak, ki ekként biztatja, mert minden időnek megvan a maga terhe, s ott, hol alkalom és lehetőség volt a tőke megtámadására és értékesítésére felette nehezen lesz alkalom a már elhasznált tőkének a mindennapi szükségek fedezésére hivatott évi termésből való megtakarítására.

Ne feledjük soha azt el, hogy az erdőnek a közjólét szempontjából magasabb hivatása is van, mint az, mely a bankba helyezett pénztőke egyszerű kamatozása, hogy sem jogosultság, sem természeti alap nem létezik arra, az erdőt oly kettőshátu birkának tekinteni, mely egyfelől a közjólét érdekeinek szempontjából irányába támasztott igények kielégítését van hivatva szolgálni, és másfelől ettől függetlenül mint birtoktárgy is a lehető legnagyobb kamatot tartozik nyújtani.

A közjólét igényeinek kielégítése, s a legmagasb foku jövedelemadása csak az erdő természete és helyzete által feltételezett bizonyos határig férhet meg együtt, s mindazok, kik

mindkettőt külön véve is a legmagasabb fokon akarják elérni, lehetetlenség felé törekednék, mert a természet által kiszabott határ áthágásán túl, egyik a másikat zárja ki.

Hangsúlyozzuk pedig mindezt azért, mert sehol nem mondják többet azt, mint nálunk, hogy az erdők mily fontos szereppel bírnak a természet háztartásában, és még is ezen igazság ellen sehol többet nem vétkeztek, legalább az utóbbi pár évtized alatt, mint nálunk; pedig valóban, ha valahol szükség van az erdő érdekeit azért megóvni, mert ez a fával való adózáson kívül még kétségben nem vonható természeti tulajdonságai által is nevezetes hasznót ad, s ezzel a földmivelés többi ágainak termékeny forrását képezi: akkor erre nálunk kiválóan szükség van; szükség pedig azért, mert ha valahol a mezőgazdasági termelés érdeke az erdők okszerű és a puszta pénzügyi szemponttól teljesen ment kezelését megkívánja, akkor nálunk ez sokkal inkább áll mint bár hol!

Bedő Albert.

A francia és német tölgydonga üzletállása és jelen termelése a magyar birodalomban.

Jóllehet az ugynevezett francia donga üzletben beállott pangás és nyomott árak, továbbá a német kádárfákban a teljes üzletfennakadás még folyton tart, mégis némi biztossággal tehető fel, hogy a francia borkereskedők a mult évi bortermés nyomása alatt kényszerítve lesznek áraiktól eltérni, s így a kivitel ismét erőre kap, s a fogyasztás megtöbbszöröződik.

Ma Franciaország számára Trieszt vaspálya udvarában $\frac{34}{36}$ " hosszú, 4—6 széles és $\frac{12}{14}$ " vastag méretű donga ezer darabonként 200—205 forinton felül el nem árusítható,